

VAS MEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

Előterjesztés

a Vas Megyei Közgyűlés 2018. júniusi ülésére

Tájékoztató

**a 0-7 éves gyermekek egészséges életkezdetének és sikeres
iskolakezdésének Vas megyei védőnői tapasztalatairól**

Szombathely, 2018. június 6.

Dr. Stánitz Éva PhD sk.
megyei tisztifőorvos
főosztályvezető

A TÁMOP 6.1.4. „Koragyermekkori (0-7 év) program” ismertetése

Az országos program általános bemutatása

A 0-7 éves korú gyermekek alapellátásának színvonalát és hatékonyságát fokozó TÁMOP 6.1.4. kiemelt projekt megvalósítására a GYEMSZI és OTH által alkotott konzorcium részletes pályázatot nyújtott be 2012 júniusában.

A projekt az alábbi, gyermek-alapellátást érintő problémákra keres megoldást:

- A gyermekek fejlődését akadályozó rizikó és védő tényezők beazonosítása nem elég hatékony, a fejlődési problémák korai életkorban történő felismerése késik.
- A gyermek alapellátásban dolgozók tudása nem korszerű, nem egységes és gyakran hiányos.
- A 0-7 éves korosztály egészségügyi alapellátásában és a korai intervencióban résztvevők, a társszakmák közötti együttműködés gyenge, kommunikáció sokszor esetleges, a kompetenciák és feladatok lehatárolása hiányzik. A védőnők és a gyermeket ellátó házi orvosok adatgyűjtése, illetve a köztük lévő adatáramlás lassú, megbízhatatlan, csak töredéke történik elektronikusan.
- A 0-7 éves korosztály szüleinek a koragyermekkori fejlődéssel, illetve gyermekneveléssel kapcsolatos ismeretei hiányosak, ezért nehezen alakul ki ezeken a területeken a megfelelő szülői kompetencia és felelősségérzet.
- A védőnői szakma, az egyes védőnői szakterületek feladatainak ellátásához és fejlesztéséhez szükséges szervezési-módszertani támogatásfejlesztésre szorul mind szervezeti, mind személyi és eszköz igényében.
- Valamennyi fent említett problémakörben egyenlőtlenségek figyelhetők meg a földrajzi helyzet, illetve a szociális háttér függvényében.

A projekt átfogó, társadalmi célja:

Minden – de különösen a speciális támogatást igénylő- 0-7 éves korú gyermek egészséges életkezdetének és sikeres iskolakezdésének támogatása a gyermekek fejlődésének nyomon követésével, a bennük rejlő készségek kibontakoztatásának elősegítésével, a fejlődési rizikótényezők feltárásával, valamint az eltérő fejlődést mutató gyermekek kiszűrésével az egészségügyi alapellátásban.

A kiemelt projekt azoknak a problémáknak enyhítésére, megszüntetésére törekszik, amelyek a jelenlegi intézményrendszer hiányosságaiból, működési jellegzetességeiből fakadnak, illetve olyan újszerű, kísérleti jellegű fejlesztéseket tervez, melyek javítják a jelenlegi szolgáltatások minőségét. A konstrukció középpontjában, mint közvetlen célcsoport az egészségügyi alapellátás (védőnői szolgálat, a házi gyermekorvos, a gyermekeket is ellátó házi orvos), illetve a gyermekek szülei állnak. A projekt a 0-7 éves korosztály optimális fejlődésének komplex támogatását célozza meg. Magába foglalja a gyermekek fejlődését befolyásoló rizikó és védő faktorok felmérését, a gyermekek fejlődésének nyomon követését, az eltérő fejlődést mutató gyermekek kiszűrését. Ezen kívül a szülők számára támogatást nyújt a gyermekük fejlődésének kibontakoztatásához és a felmerülő nevelési problémák megoldásához. A projekt feladata az alapellátás szakembereinek támogatása a képzettségük, eszközellátottságuk és az alkalmazott módszertanuk fejlesztésével, megújításával. A projekt a gyermekek optimális egészségi állapotának elérését a mainál hatékonyabban és eredményesebben, illetve mérhető módon szeretné segíteni különös tekintettel a valamilyen okból speciális szükségletű, hátrányokkal küzdő gyermekekre, családjaikra.

A jelenlegi helyzet felmérése, a fent összefoglalt problémák pontos feltérképezése és rögzítése után a projekt az alábbi részcélokat kívánja megvalósítani:

- A gyermekek fejlődését akadályozó rizikó és védő tényezők beazonosításának, valamint a

fejlődési problémák korai életkorban történő felismerésének elősegítése. Ennek keretében egységes rizikó kérdőív kialakítása. Szakemberek tudását felhasználva, szülői megfigyelésen alapuló szűrőprogram-csomag létrehozása.

- A gyermek alapellátásban dolgozók korszerű és egységes ismeretének, szemléletének és gyakorlati tudásának elősegítése részben az alapképzés (védőnőknél a graduális, orvosoknál a posztgraduális), részben továbbképzések keretében.
- Feladatok pontos lehatárolása a jogszabályokban, a szakmai irányelvekben és a dokumentációs rendszerben.
- A projekt kulcseleme egy új informatikai rendszer kialakítása.
- A 0-7 éves korosztály optimális fejlődéséhez, gondozásához, neveléséhez szükséges szülői tájékoztatás biztosítása a szülők jártasságának növelése érdekében, különös tekintettel a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermeket nevelő családokra, az alulképzettekre, a megértési problémákkal küzdőkre. Célja a szülői felelősséget növelése. Különös figyelmet szentel a projekt a hátrányos helyzetű családokra, az alulképzettekre, illetve a megértési problémákkal küzdőkre.
- A védőnői szakma, az egyes védőnői szakterületek feladatainak ellátásához és fejlesztéséhez szükséges szervezési-módszertani támogatás javítása, szakmai irányelveket és útmutatókat létrehozása, „jó gyakorlatokat” feltérképezése, továbbadása, továbbképzések szervezése.
- A projekt által érintett területeken a földrajzi, illetve szociális egyenlőtlenségek csökkentése. A projekt egyik kiemelt eleme („betöltetlen védőnői állások” pilot program) segíti a helyettesítéssel ellátott, így eleve gyengébb alapellátási szolgáltatásokban részesülő területek védőnői ellátottságának javulását.

A célok optimális és hatékony megvalósítása érdekében a projekt feladatait öt alprojektben valósítjuk meg, valamennyi alprojekt önálló szakmai és menedzservezetéssel rendelkezik, melyek a rájuk bízott feladatok ellenőrzése mellett folyamatos horizontális kapcsolatban is állnak.

Az öt alprojekt az alábbi feladatok mentén végzi majd feladatát:

- I. Módszertan alprojekt
- II. Képzés alprojekt
- III. Kommunikáció alprojekt
- IV. Informatikai alprojekt
- V. Védőnői módszertani egység alprojekt

A projekt néhány fontos eleme számokban:

- Hazánkban kb. 600.000 0-7 éves korú gyermek él.
- Alapellátásukról 3.800 védőnő, és 3.100 orvos gondoskodik.
- A projekt célul tűzi ki ezen szakemberek kb. 70%-ának bevonását a projekt során kifejlesztett tananyagokkal történő térítésmentes képzésbe. Ez összesen 200.000 tanítási és szupervíziós órát jelent.
- 0-7 éves korban összesen 10 szűréssel számolva, évente kb. 1 millió szűrővizsgálat történik majd meg a projekt által tesztelt új szűrőcsomaggal.

Forrás: Prof. Fogarasi András gyermekgyógyász – gyermekneurológus – gyógypedagógus TÁMOP 6.1.4. projekt szakmai vezetője

2012. november 08. A TÁMOP 6.1.4. Koragyermekkorai program Megvalósítási Tanulmányának rövid összefoglalója

TÁMOP 6.1.4. koragyermekkorai program időrendi folyamata Vas megyében

2012. április hónap

Az OTH ÁNTSZ és a GYEMSZI közös szervezésében induló TÁMOP 6.1.4. projekttel kapcsolatban egy előzetes igény felmérés történt.

Cél: véleménykérés és igény felmérés a területi védőnőktől, és előzetes tájékoztatás nyújtása a programról.

Eredmény: *Vas megyében a területi védőnők 89 %-a töltötte ki a kérdőívet, és 94 %-a jelezte, hogy részt venne a projekt kínálta programokban.*

2012. október 1. és 2015. március 31. közötti időszak

A projekt célcsoportját a gyermek-egészségügyi alapellátás szakemberei (védőnő, házi-, gyermekorvos) képezik.

A programban kétféle tréning fog zajlani, az egyik a szupervízió, a másik az esetmegbeszélő csoport. Egy védőnő, csak egy programra jelentkezhet, mindkettőre nem lehet. A jelentkezést önállóan kellett intézni a megadott elérhetőségeken. Fontos, hogy a szupervízióra jelentkezés önkéntes alapon történjen, a módszer a védőnők saját belső elköteleződésére épít.

Cél: hogy a területi védőnők kipróbálhassák a szakmai támogatásnak ezt a különleges módszerét. A másik cél hogy a szupervíziót kísérő hatásvizsgálat eredményei alapján javaslatokat tudjanak megfogalmazni a módszer szélesebb körű alkalmazásának lehetőségeivel kapcsolatban a döntéshozók felé.

2013. január hónap

„Jó gyakorlatok az egészségügyi alapellátásban Védőnői Szolgálatoknál, valamint a házi gyermekorvosi és vegyes praxisokban” című pályázat kiírása.

Cél: olyan az egészségügyi alapellátásban felmerülő igények kielégítésére helyben kialakított, bevált, eredményes új megoldási mód bemutatása, ami mások számára is befogadható.

A következő témakörök kerültek kiírásra:

- Együttműködés – kommunikáció.
- Szakmai tevékenység.
- Dokumentáció – minőségirányítás

Eredmény: a határidőre benyújtott pályázatokat értékelték és a nyertes pályamunkák bemutatásra kerültek 2013. június 13-án a Védőnők Napja ünnepi rendezvényen. *Vas megyéből nem adtak be a védőnők pályamunkát.*

2013. április hónap

A betöltetlen védőnői állások és a pálya elhagyó / pályára visszatérni szándékozó védőnők pilot programja kezdődött.

Cél: a betöltetlen védőnői állások feltérképezése, számának csökkentése.

Eredmény: 2013. április hónapban 8 betöltetlen állás volt Vas megyében: *ebből részmunkaidős Kőszegszerdahely és Szarvaskend körzetek, teljes munkaidős Körmend, Celldömölk (2), Kemenesmagasi, Óriszentpéter és Órimagyarósd védőnői körzetek.* A betöltetlen körzetek jellemzően nyugdíjazás vagy áthelyezés miatt lettek üresek, van közöttük kis létszámú körzet is. *Jelenleg Szarvaskend és Órimagyarósd körzeteken kívül minden védőnői körzet betöltésre került.*

Vas megyében 3 fő vett részt a programban. Közülük egy védőnő elvégezte az elméleti és a gyakorlati képzést is, 2 munkatársunk pedig csak az elméleti képzést. Sajnos ők továbbra sem dolgoznak védőnőként.

Tőke Mónika Táplánszentkeresztben dolgozó védőnő részt vett a pálya elhagyó védőnők pilot programban, mint oktató.

A 3x2 napos továbbképzés a mindennapi munka során felmerülő jogi és adminisztratív újdonságokat hangsúlyozta.

A 3x2 napos Szintre hozó továbbképzés során 3x20 óra került megtartásra, amiből 6 elméleti és 14 gyakorlati óra volt. Az elméleti oktatás 2 csoportban történt. Itt tartott Tőke Mónika védőnő előadásokat 4-4 alkalommal, 2014. szeptember és október hónapokban.

Az elméleti képzést követően Tőke Mónika 2015 januárjától 3 hónapig mentorálta a védőnőket. A mentoroknak a programban résztvevő pályára visszatérő védőnőkhöz kellett kimenni a védőnői körzetekbe, ahol dolgoztak, megbeszélni a tapasztalatokat. *Vas megyében Csepreg városban végzett Tőke Mónika mentorálást.*

A program lezárásaként Tőke Mónika részt vett a Szintre hozó Továbbképzés sorozat „Záró tanulmány” elkészítésében.

2013. június 01 - 2013. szeptember 30 –ig.

Hertelendy Beáta Tünde, a Vas Megyei kormányhivatal Körmenyi Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály vezető védőnője egy módszertani útmutató kidolgozásában vett részt.

Cél:

- A gyermek-alapellátási (orvosi és védőnői) szakmai felügyelet számára olyan módszertan biztosítása, amelynek alkalmazásával folyamatos javulást érhető el a megelőző, gyógyító egészségügyi ellátás területén.
- A gyermek-alapellátási (orvosi és védőnői) szakmai felügyelet összehangolása, módszertanának fejlesztése, különös tekintettel a két szakterület szoros együttműködését igénylő tevékenységek, folyamatok közös monitorozására, minőségének közös értékelésére és a fejlesztésre irányuló intervenciók, változások megtervezésére, bevezetésére, illetve azok hatásának nyomon követésére.
- A gyermek-alapellátási (orvosi és védőnői) szakmai felügyelete számára egységes elméleti és gyakorlati módszertani útmutató készítése.

Eredmény: *A Módszertani útmutató elkészült, címe: Módszertani útmutató a gyermek-egészségügyi alapellátás tevékenységének értékeléséhez. A dokumentum az Internetről letölthető. Az útmutatót minden alapellátásban dolgozó védőnő, házi gyermekorvos és gyermekeket ellátó vegyes praxisú házi orvos is megkapta.*

2013. július hónap

Feladat: egységes védőnői adatbázis létrehozása

Célja a szakmai és informatikai fejlesztéshez kapcsolódva, a személyre szabott elektronikus kommunikáció kialakítása volt, továbbá a védőnők és védőnői körzetek könnyebb beazonosítása. Az alábbi adatok egységesítését kérték: *védőnő neve (strukturáltan), egyedi e-mail címe, születési neve, születési helye, születési ideje, édesanyja neve, működési nyilvántartási száma (EEKH), a körzet ÁNTSZ azonosítója.*

Eredmény: Kialakításra kerültek az egyedi e-mail címek és egy pontos védőnői adatbázis. A program folyamán létrejött a *területi, iskola, kórházi, anyatejgyűjtőben dolgozó, CSVSZ, és vezető védőnői adatbázis is.* Ezeket az adatbázisokat folyamatosan frissítjük.

2013. július hónap

„Attitűd és időmérés vizsgálat, módszertani kidolgozás, adatgyűjtés, elemzés, kutatás” program.

Országosan ebbe a programba Vas megye és Baranya megye került be. Vas megyéből véletlenszerű mintavétel alapján a kutatásba bevont védőnők száma 28 volt.

Cél:

- A védőnői munkaidőmérés elkészítése volt, amely az átlagos védőnői nap meghatározásával mutatja be a tevékenység szerkezetét. Ennek elemzésével vizsgálja a működés hatékonyságát, a munkaterhelés jellemzőit.
- A projekt célja továbbá a 0-7 éves gyermekek fejlődésének követését, értékelését végző

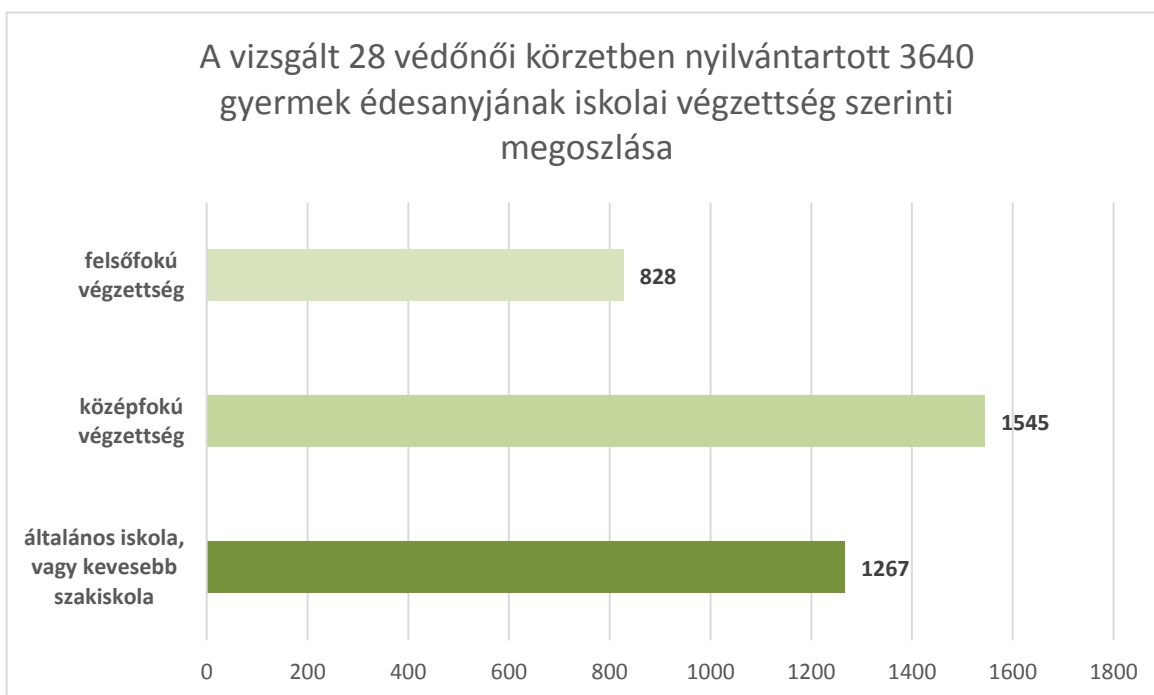
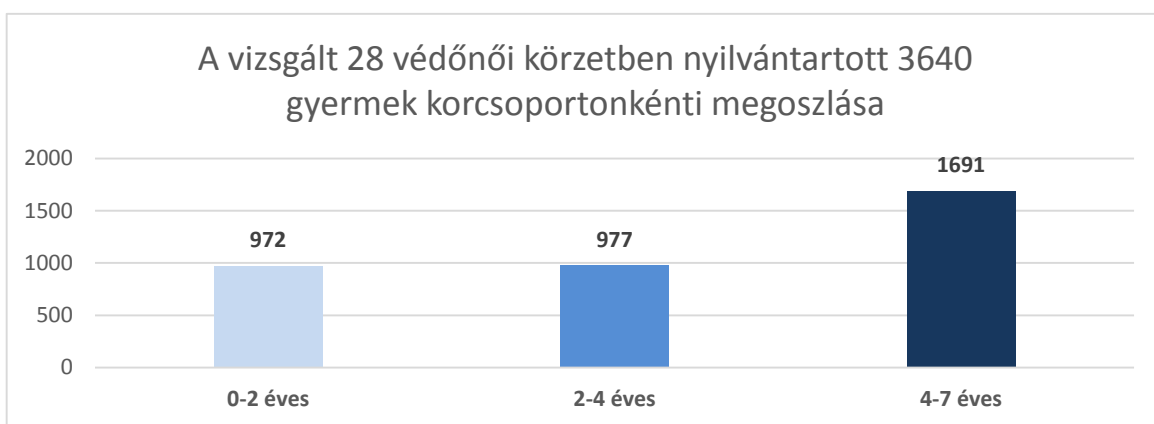
vegyes praxisú házi orvosok, házi gyermekorvosok és védőnők feladattal kapcsolatos attitűdjének, a feladatra való motiváltságának, felkészültségének, a közös team munkával kapcsolatos elvárásaiknak és a feladattal kapcsolatos kompetenciáiknak felmérése.

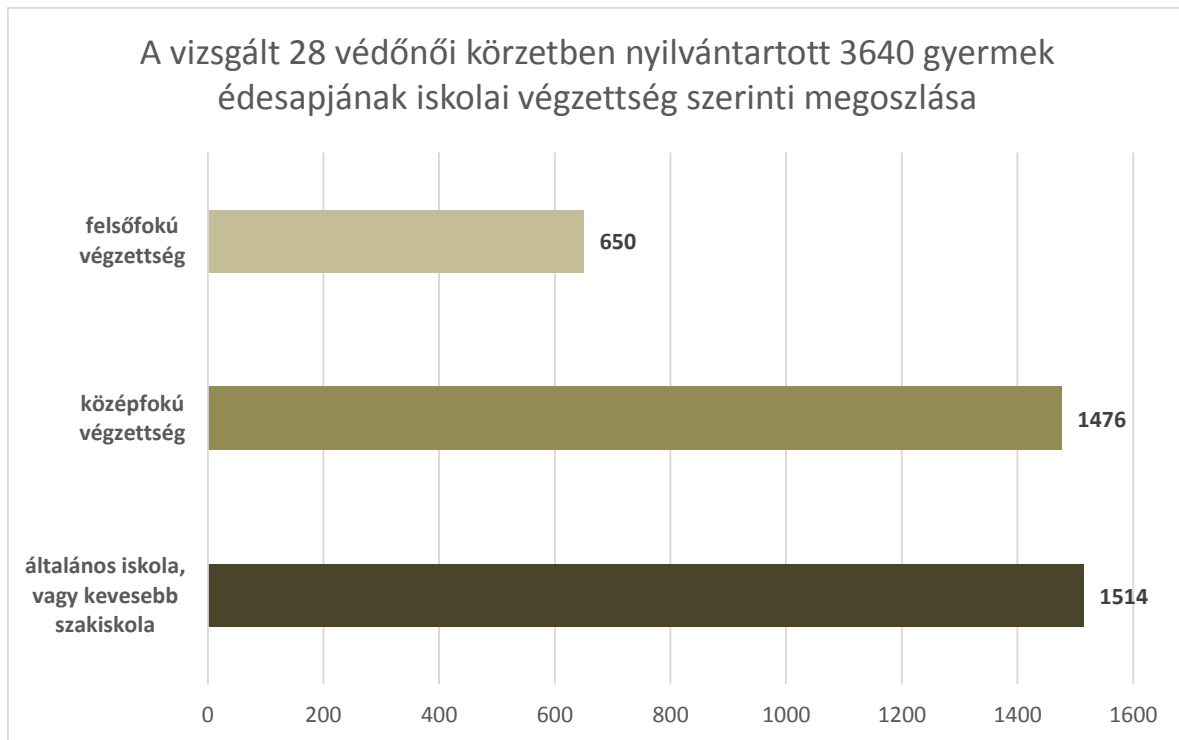
- A családok gondozási, gyermeknevelési gyakorlatával kapcsolatos véleményeik, elvárásaik pontosabb megismerése.
-

Folyamat: Vas megyéből ki kellett választani 28 területi védőnőt, aki részt vett a programban. A nyári szabadságolási időszak befolyásolta a kiválasztást, egyéb szempontot nem adtak meg.

Mintavétel: A védőnő a reprezentatív mintavétel szempontjai szerint választotta ki a vizsgálatban szereplő családokat a gyermekek életkora és neme valamint a szülők társadalmi állapota szerint.

A Vas megyei vizsgálatban résztvevő védőnői körzetek néhány adatát a következő grafikonokon mutatjuk be:

Szupervíziós csoport szervezése

2013-ban és 2015-ben zajlott a program. A következő védőnői körzetekben dolgozók részvételével: *Vasszécseny, Felsőcsatár, Csepreg (2 fő), Acsád, Lukácsháza, Kőszegszerdahely, Balogunyom, Rum, Salköveskút, Táplánszentkereszt, Sorkifalud, Szombathely (9 fő).*

Javaslat: a védőnők lelki egészségvédelme érdekében fontos lenne rendszeresen szupervízió részt venni. Más társszakmákban dolgozó segítő szakembereknek is van erre lehetősége.

Esetmegbeszélő csoport

2014-ben zajlott. A következő védőnői körzetekben dolgozók részvételével: *Csepreg (2 fő), Ják, Szentpéterfa, Lukácsháza, Ikervár, Szeleste, Répcelak, Nádasd, Csehimindszent, Csákánydoroszló és Hosszúpereszteg.*

Javaslat: a védőnők szakmai munkájának segítése érdekében fontos lenne rendszeresen esetmegbeszélő csoportfoglalkozáson részt venni. Egyéb társszakmákban dolgozó segítő szakembereknek is van erre lehetősége.

2013. március 01- 2015. február 17-ig

A projekt keretében szakértői részvételre koordinátori és fejlesztői feladatok ellátására kerestek szakembereket. Vas megyében dr. Kiss Gabriella háziorvos és Magyar Katalin védőnő vett részt a programban.

Cél:

- Kidolgozni a gyermekkori egészségügyi alapellátás korszerűsítésnek szakmai háttéranyagát, azt a gyakorlatban is kipróbálni és alkalmazhatóvá tenni az ellátásban dolgozó szakemberek számára.
- További cél a szülői partneri együttműködés fejlesztése és ezzel segíteni a közös felelősségvállalást a gyermek egészséges fejlődése érdekében.

Eredmény: a programban 49 gyermek szűrővizsgálatát végezték el a szakemberek Vas megyében, és 20 főnél töltötték ki a rizikó kérdőívet. *Szűrővizsgálaton részt vettek közül 3-an Balogunyomban, 2-en Kisunyomban, 33-an Sorokpolányban, 6-an Sorkikápolnán, 4-en Sorkifaludon, és 1 gyermek Gyanógeregyén élt. A rizikó kérdőívet Magyar Katalin védőnő 4 Balogunyomban, 2 Kisunyomban,*

11 Sorokpolányban és 4 Sorkikápolnán élő gyermekről töltötte ki. A házi orvos és védőnő véleményének a figyelembevételével került kialakításra az új szakmai Iránymutatás.

2014. február hónap

Balázsne Németh Margit Jánosháza városban dolgozó védőnő hírlevelek és szakmai irányelvek, szakfelügyeleti ajánlások véleményezését végezte.

2014. április hónap

A rizikó kérdőívek tesztelése zajlott.

Cél: a fejlődési rizikótényezők feltárása.

Folyamat: A feladat a várandós és az újszülött kérdőív tesztelése volt. A kérdőívek lekérdezése online formában történt. A programban országosan 1500, Vas megyéből 38 védőnő vett részt. A kitöltéshez kizárólag számítógépre és internet hozzáférésre volt szükség. A védőnők az egyedi e-mail címükre egy linket kaptak. Azt kellett megnyitni és kitölteni, majd menteni.

Eredmény: a rizikó kérdőívek bevezetésre kerültek 2017. szeptember 01-től a területi védőnői munkában. A védőnőknek 3 alkalommal kell tölteni a kérdőíveket, várandós és 0-7 év közötti gyermekek gondozás során. Még pedig a várandós gondozásba vételkor, újszülött látogatás után és olyan esetben, ha a családok életében negatív változás áll be, vagy költöznek.

2014. május hónap

Elindult a www.gyermekalappellatas.hu szakmai portál. Ezen a honlapon a programhoz kapcsolódó szakmai anyagokról és szülői kisfilmekről adnak tájékoztatást a védőnőknek.

2015. február hónap

Elindult országosan a Születésértesítő rendszer (SZR).

Eredmény: a szülés értesítő rendszer a mai napig jól működik. A Markusovszky Egyetemi Oktatókórház Szombathelyi és Celldömölki Szülészeti-nőgyógyászati Osztálya és a területi védőnők és a házi orvosok között. Elkészült mellé egy „Felhasználói kézikönyv” is.

2015. október hónap

Főállású iskola védőnők és iskolát ellátó területi védőnők kérdőíves felmérése zajlott. A kérdőíves felmérés címe: „Prevenció a közoktatási intézményekben – a védőnői szerepvállalás jelenlegi állapota és a jövőbeni lehetőségek”

Cél: Az iskolai egészségfejlesztéssel kapcsolatos teendők a Nemzeti Alaptanterv kerettantervében tényleges tartalmakkal megjelölésre kerüljenek. Ebbe a fejlesztési folyamatba szükségszerű volt az iskolát ellátó védőnőket bevonni, egy kérdőív kitöltésével.

Eredmény: Az EMMI OTFHÁT Védőnői Módszertani munkatársai az iskola védőnők részére hírleveleket szerkesztettek. Ezekben a hírlevelekben az adott hónapozhoz kapcsolódva, aktuális előadások, témakörök kidolgozott szakmai anyagait kapták meg a védőnők, segítve ezzel az egészségfejlesztő tevékenységüket. Ezek a hírlevelek a 2016/2017-es tanévben kerültek kiküldésre havi egy alkalommal.

A TÁMOP 6.1.4 projekt által szervezett továbbképzések

Területi védőnők részére szervezett továbbképzések 2014. november - 2015. február végéig

IRÁNYTŰ- Védőnői komplex továbbképzés:

a területi védőnők továbbképzése 5 napos blokkokban zajlott, 1+2+2 napos felépítés szerint. Vas megyéből minden aktívan dolgozó területi védőnő részt vett a képzésen.

Iskolát ellátó védőnők részére szervezett továbbképzés

ÚTITÁRS: célja, az volt, hogy az iskolavédőnők korszerű ismereteket kapjanak az iskola-egészségügyi ellátásról, valamint, hogy felfrissítsék a jogszabályok által előírt, önálló védőnői kompetencia körbe tartozó vizsgálatokat (kiemelten a pajzsmirigy és az ortopédiai szűrés) Vas megyéből 9 fő vett részt, *Szombathelyről 5, Szentgotthárdról, Sárvárról, Celldömölkéről és Kőszegről 1 védőnő.*

Kórházi védőnők részére szervezett továbbképzés

ÚTRAVALÓ: a továbbképzés hiánypótló a kórházak szülészeti-nőgyógyászati és újszülött osztályán dolgozó védőnők számára. Olyan korszerű elméleti és gyakorlati ismeretek elsajátításra nyújt lehetőséget, melyekre a felsőoktatási alapképzésben, a védőnő szakirányú képzésen igen kevés idő jut. Vas megyéből 1 fő vett részt, mégpedig *a szombathelyi szülészeti-nőgyógyászati osztályon dolgozó védőnő.*

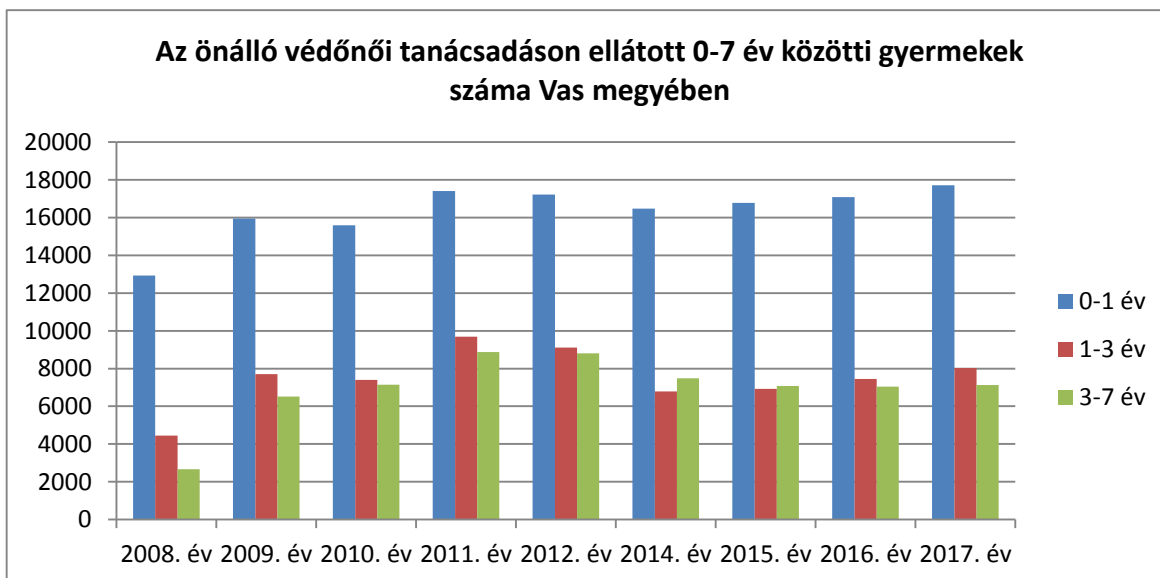
Oktató védőnők részére szervezett továbbképzés

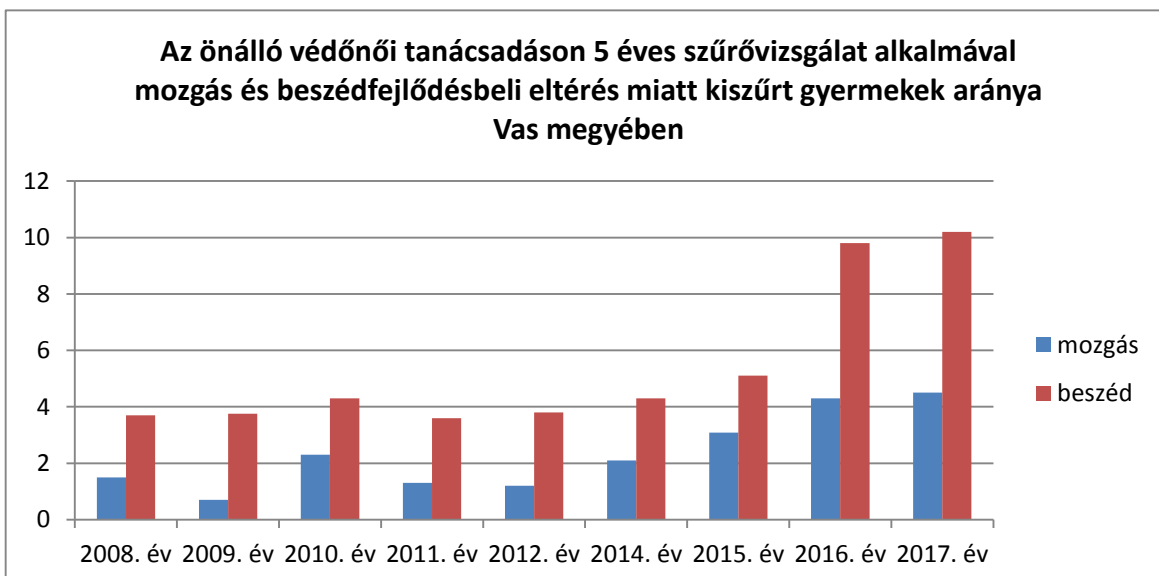
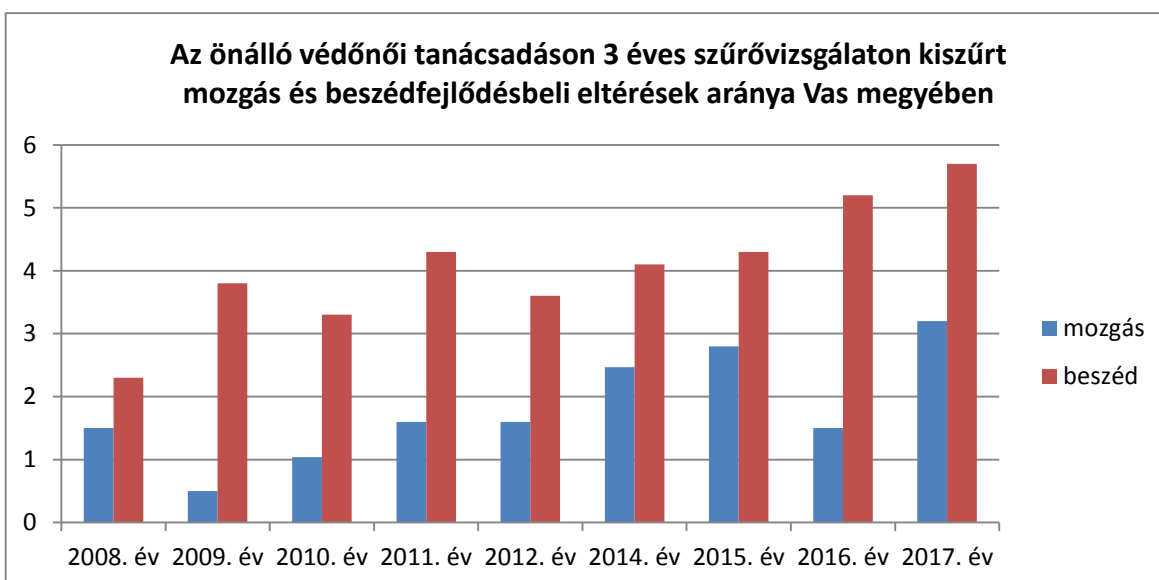
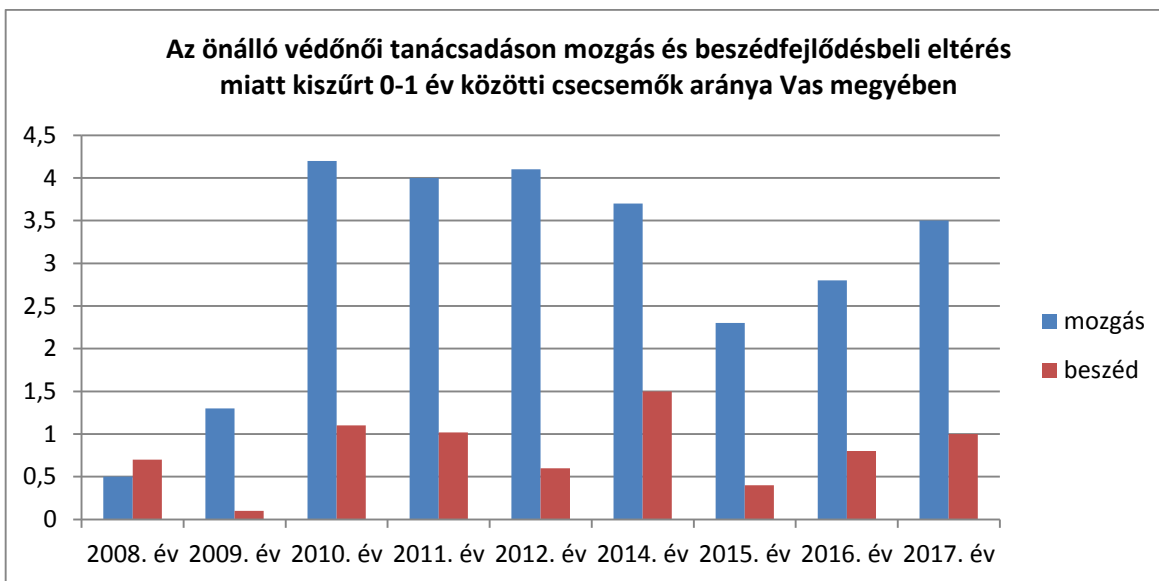
ÚJ UTAKON: ez a hiánypótló továbbképzés nem a védőnői, egészségügyi, szakmai ismeretek megszerzésére, hanem kifejezetten a pedagógiai, mentori készségek kialakítására, tudatosítására, fejlesztésére irányul. Vas megyéből 15 fő vett részt *a következő településekről: Pankasz, Nádasd, Celldömölk, Balogunyom, Táplánszentkereszt, Szombathely 6 fő, Vasszécseny, Sorkifalud, Nádasd, Vasszentmihály.*

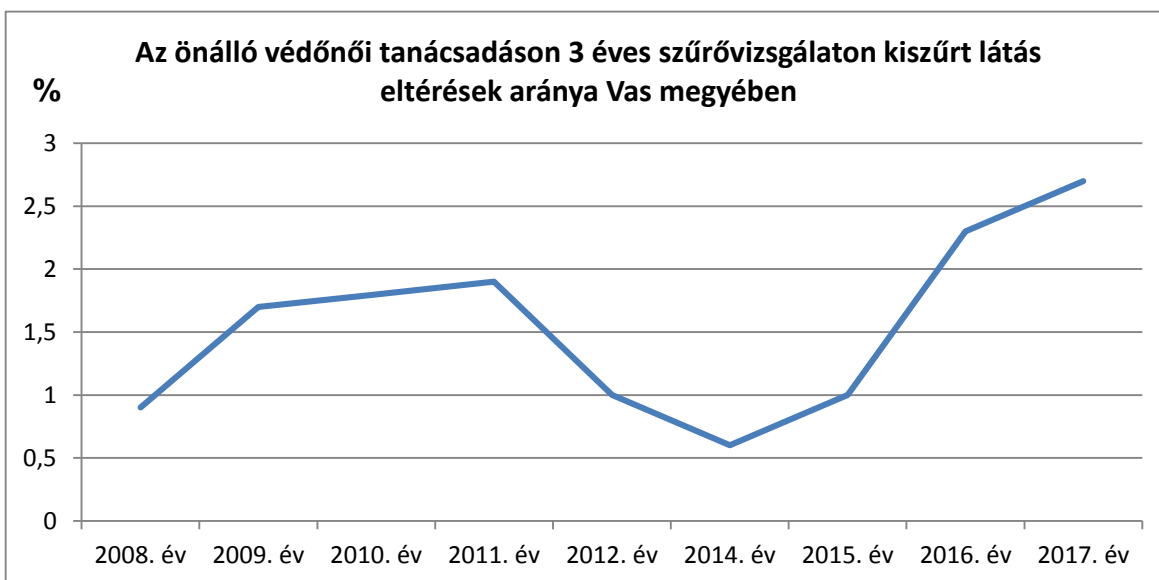
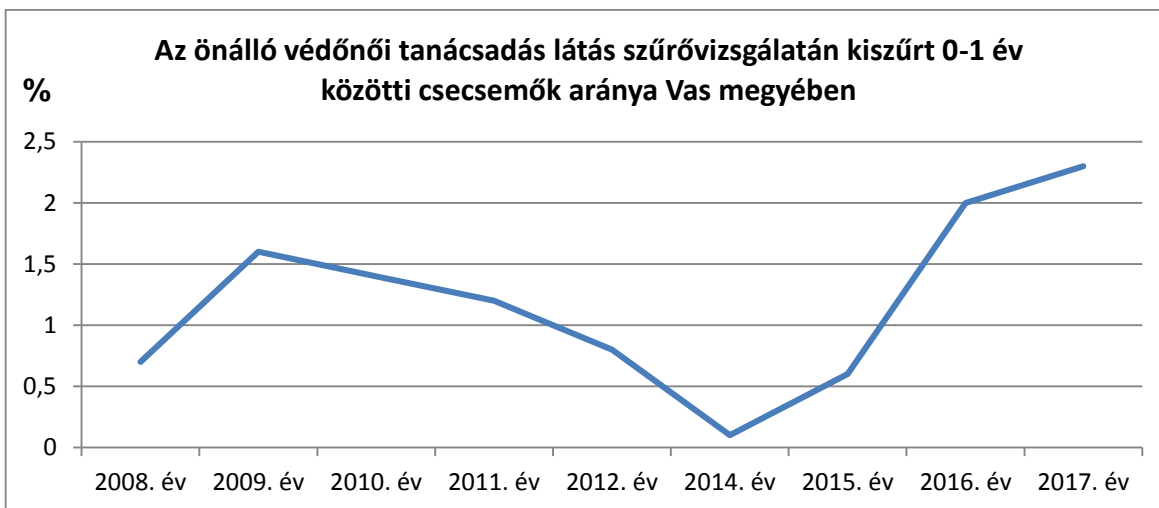
A Vas megyében is zajlott TÁMOP 6.1.4. program eredmények összefoglalása:

Elkészült a „Szakmai, gyakorlati iránymutatás a területi védőnő gyermekvédelmi feladatainak ellátásához, különös tekintettel a korai észlelésre, jelzésre és együttműködésre”: ez az iránymutatás teljesen megújította a területi védőnők önálló védőnői tanácsadás keretében történő szűrővizsgálati tevékenységét. Új korcsoportok szűrése került meghatározásra. Eddig az 1, 3, 6, 12 hónapos csecsemők és a 2, 3, 4, 5, 6 éves gyermekek védőnői szűrővizsgálata zajlott. Az új szakmai iránymutatás a következő korcsoportok szűrését határozta meg még az eddigieken kívül: 2,4,9 hónapos csecsemők és a 1,5 év és 7 éves gyermekek. Ha 1 és 2 éves korban eltérést észlel a védőnő, akkor 15 hónapos korban és 2,5 éves korban is van védőnői szűrővizsgálat.

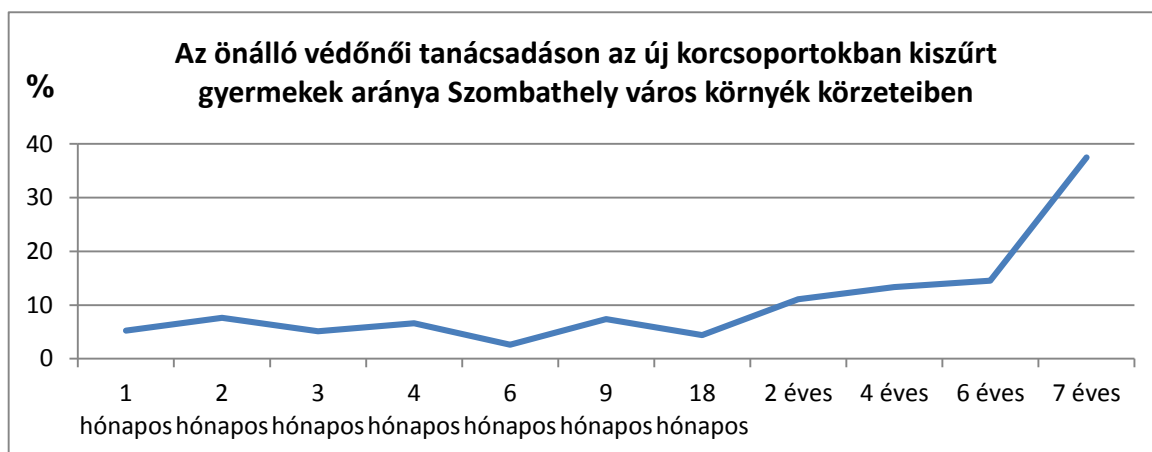
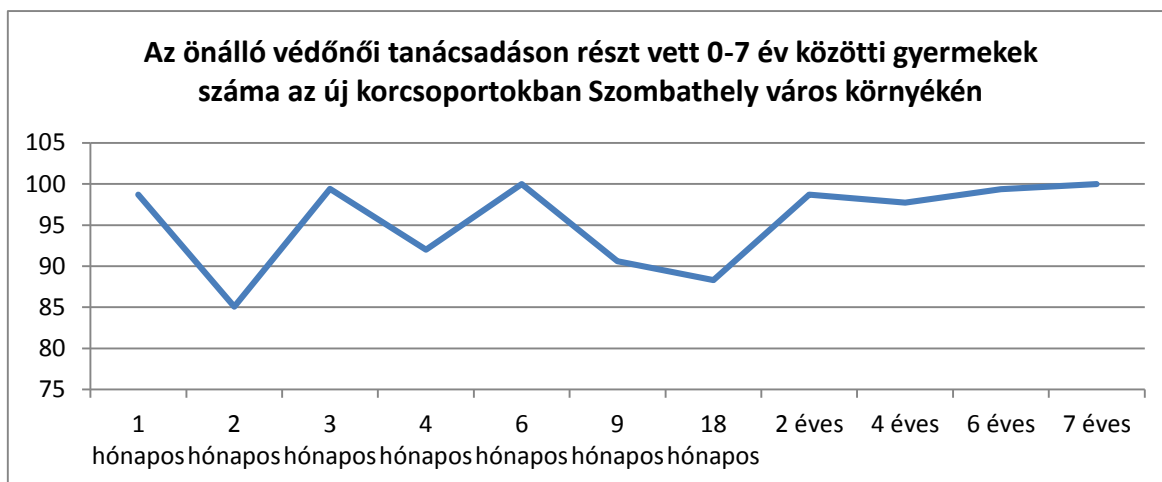
A következő táblázatban az önálló védőnői tanácsadások forgalmát mutatjuk be.

A védőnők 45 %-al több szűrést végeznek, mint 2017. szeptember 01. előtt. A szűrővizsgálatok során minden korcsoportnál testi fejlettség szűrése, és korcsoportoktól függően érzékszervi szűrővizsgálatok, pszicho-motoros és mentális fejlődés vizsgálata, mozgás szervi vizsgálatok és beszédfejlődés vizsgálat zajlik.

Újdonság a szülői kérdőív bevezetése. A cél a szülői tudatosság és illetékeség növelése volt. A szülők minden korcsoportnál - kivétel a 3 hónapos kor - kapnak egy un. „szülői kérdőívet”. Ezt kell kitölteniük, igen – néha – még nem válaszokkal. A kérdések a gyermekek pszicho-motoros és mentális fejlettségére vonatkoznak. Emellett a védőnő tapasztalata is rögzítésre kerül. Eltérés esetén a gyermeket a védőnő a háziorvoshoz irányítja, és igazolható módon jelzi is a problémát a gyermek háziorvosának.

Jogszabályváltozást is hozott ez az új szűrési rendszer. Az 51/1997. (XII. 18.) NM rendelet a kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szűrővizsgálatokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról 4/A § (2) bekezdés és az 1. számú melléklet 2. és 3. pontja támasztja alá a területi védőnő és háziorvos megváltozott szűrővizsgálati tevékenységét.

Kidolgozásra került ebben a szakmai iránymutatásban az un. „rizikó kérdőív” is. Ennek feladata a szociális veszélyeztetettség meghatározásának segítése. A kérdőívet 3 alkalommal kell kitölteni a védőnőnek. A várandós gondozásba vételekor, újszülött látogatás után, illetve ha a család életkörülményeiben történt negatív változás esetén, illetve a körzetbe költözés után. A kérdőív blokkokra van osztva és az előre aláhúzott válaszok hívják fel a védőnő figyelmét a veszélyeztető tényezőkre. Itt a reális kép kialakításnál szükség van a védőnő gyakorlati tapasztalatára is.

Ezen szakmai iránymutatásban a védőnők munkájának segítésére, gyermekvédelmi jelzések szabályos végzésének segítésére kidolgoztak különböző típusú jelzőlapokat, környezettanulmány mintát, védőnők egymásközi értesítéséhez dokumentum mintát adtak.

A TÁMOP 6.1.4. projekt lezárása után 3 hónap volt az új feladat elindítására. Első tájékoztatásunk arról szólt, hogy 2018. január 01-től indul az új szűrési program, végül 2017. szeptember 01-től indulhatott. 2017 júniusában országos vezető védőnői értekezleten kaptunk tájékoztatást erről. 2017 júliusában kézhez kaptuk az új szakmai iránymutatást. Pár nappal később kaptunk hivatalos levelet a 2017. szeptemberi indulásról. A védőnőket munkaértekezleteken készítettük fel az új feladatra, majd 2017 novemberében szintén munkaértekezleten beszéltük meg a tapasztalatokat. A program azóta folyamatosan zajlik.

Vas megyében dolgozó védőnők minden lehetőséget megragadtak arra, hogy a továbbképzéseken részt vegyenek.

A szűrési feladatok szakmai támogatására két kézikönyvet dolgoztak ki a szakemberek. Egyik címe Őrzők – Egészségügyi alapellátók gyakorlatközpontú kézikönyve, a másiké pedig Gyermek alapellátási útmutató, röviden GYALU. A két könyv minden területi védőnőnek a rendelkezésére áll, sőt megtalálható minden házi gyermekorvosi rendelőben és vegyes praxisú háziorvosi rendelőben is.

Emellett szintén a szakemberek munkájának a segítésére létrehoztak kettő honlapot. Elindították a szakemberek részére www.gyerekalapellatas.hu honlapot és a szülők részére pedig a www.koragyermekkor.hu honlapot. Mindkét honlapon folyamatosan frissülő tájékoztatások olvashatók.

Védőnő kereső program elindítása: a program teljesen nyilvános, mindenki használhatja, szakemberek és családok is, akik szeretnék megtudni, hogy egy adott lakcímnek ki a védőnője. A program egyszerű a város és a közterület nevének beírása után a „Kereső” gombra kattintva megkapjuk a védőnő nevét, tanácsadásának helyét és idejét és elérhetőségeit.

Születés értesítő rendszer: a kórházak szülészeti – nőgyógyászati osztályain dolgozó védőnők részére lett kifejlesztve. Célja a gyermekágyas anyáról és az újszülöttről a születés után azonnal adatot szolgáltatni a területi védőnőnek és az újszülött háziorvosának. Az újszülött hazaadásakor ismét kap a védőnő értesítést az újszülött szűrővizsgálati, táplálási és testi fejlettségi adatairól.

A programban sajnos nem valósult meg a területi és iskola-egészségügyben dolgozó védőnőknek egy egységes, ingyenes számítógépes rendszer. A program részeként elkezdődött a fejlesztés, de az informatikusok munkaviszonyukat megszüntették és így abba maradt. Jelenleg új program kialakítása, fejlesztése zajlik.

Összefoglalva: A program eredményeként komoly szakmai fejlesztések történtek az alapellátásban, és a védőnők szakmai munkájában. A továbbképzések során a védőnőket felkészítették az új feladatra. A szűrővizsgálatok száma 45 %-kal emelkedett, kiemelten a koragyermekkorai szűrések hatékonysága fokozódott. Új szakmai könyvek kerültek kiadásra és informatikai megújítás is történt bizonyos területeken. A program hatékonyabbá tette a védőnői munkát, fokozta a szülői kompetenciát.

Szombathely, 2018. június